

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 155^η

Σπάτα, 1 Απριλίου 2020

Αγαπητοί μου αδελφοί,

χριστιανοί τῶν Μεσογείων καὶ τῆς Λαυρεωτικῆς,

Πέρασαν περίπου δέκα μέρες ἀπὸ τὴν προηγούμενη ἐπικοινωνία μου μαζί σας. Ἔχουμε ἤδη παρακάμψει τὸ μέσον τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς καὶ ὑπολείπονται δέκα μέρες γιὰ νὰ ὀλοκληρωθεῖ αὐτὴ ἢ τόσο εὐλογημένη περίοδος τῶν πνευματικῶν ἀγώνων, πού τὴν περιμέναμε μὲ περισσὴ λαχτάρα, πού τὴν ξεκινήσαμε μὲ μεγάλες ἀποφάσεις καὶ προσδοκίες, ἀλλὰ πού στὴν πρόοδό της ἐξελίχθηκε ἐντελῶς ἀπρόσμενα στὴν δυσκολότερη ἀσφαλῶς Σαρακοστὴ τῆς ζωῆς μας.

Ὅλες οἱ νέες συνθήκες καὶ οἱ ὄροι πού μᾶς ἔχουν ἐπιβληθεῖ, ἐκτὸς τοῦ ὅτι εἶναι πρωτόγνωρα, φαίνεται νὰ ἀντιστρατεύονται στὰ οὐσιαστικὰ μέσα πού χρησιμοποιοῦ ἡ Ἐκκλησία μας γιὰ νὰ προετοιμασθοῦμε γιὰ τὸ Πάσχα καὶ τὴν Ἀνάσταση τοῦ Κυρίου μας, στὴν οὐσία γιὰ νὰ μπορέσουμε νὰ ζήσουμε πνευματικά. Χάσαμε τὴ δυνατότητα τῆς συνάξεως στοὺς ναοὺς μας, νὰ βρεθοῦμε ὅλοι μαζί, ἀπογυμνωθήκαμε ἀπὸ τὶς ἀκολουθίες, μᾶς ἀπαγορεύθηκαν οἱ λειτουργίες, στερηθήκαμε τὴ θεία κοινωνία, ἀκοῦμε μέτρα καὶ ἀποφάσεις ἀλλὰ πολὺ λίγα γιὰ μετάνοια, προσευχή, προσφυγὴ στὸν Θεό, αἴτηση τῆς δικῆς Του παρεμβάσεως. Μείναμε ὄρφανοί, μὲ μόνη συντροφιά τὸν φόβο, τὴν ἀνασφάλεια, τὴν ταραχὴ, τὴ σύγχυση, τὴ λογικὴ μας, τὴν ἀνεπάρκεια τῆς ἐλπίδας μας στὴν ἐπιστήμη, τὶς ἐντάσεις. Νοιώθουμε ἐγκαταλελειμμένοι, μπερδεμένοι μέσα σὲ ἓνα χάος ἀντικρουόμενων ἀπόψεων καὶ προσεγγίσεων. Μιὰ γενικευμένη σύγχυση γιὰ τὸ τί εἶναι ἡ καθαρὴ πίστη καὶ εὐλάβεια, τί εἶναι ἡ Ἐκκλησία, ποιὸ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ σήμερα, τί θὰ γίνεῖ τὴν Μεγάλῃ Ἑβδομάδα, πῶς θὰ γιορτάσουμε τὸ Πάσχα.

Εὐτυχῶς, πού ὅλα τὰ μέτρα εἶναι προσωρινά. Ἔτσι εὐχόμαστε. Θὰ περάσει ἡ δυσκολία καὶ ζοῦμε μὲ τὴν ἐλπίδα τῆς ἀναψυχῆς μας.

Παρὰ ταῦτα, δὲν τὰ ἔχουμε χάσει ὅλα. Τὸ δοξαστικὸ τῶν αἰῶνων τῆς περασμένης Κυριακῆς ξεκινοῦσε μὲ μία προτροπὴ: «*Δεῦτε ἐργασώμεθα ἐν τῷ μυστικῷ ἀμπελῶνι καρποὺς μετανοίας... ἐν προσευχαῖς καὶ νηστείαις τὰς ἀρετὰς κατορθοῦντες...*» Στὸν ἀμπελῶνα τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου ἔχουμε τρόπους νὰ ἐργασθοῦμε πνευματικά, νὰ καλλιεργήσουμε τὴ μετάνοια, ἔχουμε τὴ νηστεία, ἔχουμε τὴν προσευχή. Αὐτὰ δὲν εἶναι λίγα οὔτε μικρά.

Μάλιστα μπορούμε να τα αξιοποιήσουμε και τώρα, κάτω από τα σημερινά δεδομένα και να ωφεληθεί η ψυχή μας πολύ και με μοναδικό τρόπο.

Κρατούμε τη νηστεία, στην οποία μάλιστα δίνουμε, ίσως αναγκαστικά, πολύ ευρύτερη πλέον έννοια. Δεν περιοριζόμαστε στη νηστεία των τροφών, αλλά ζούμε τη νηστεία των κινήσεων -είμαστε κλεισμένοι στα σπίτια μας-, τη νηστεία των ποικίλων επιθυμιών μας -ούτε τα στοιχειώδη και αυτόνομα δεν μπορούμε πλέον εύκολα να κάνουμε-, τη νηστεία των κοινωνικών επαφών μας, ακόμη και τη νηστεία των ακολουθιών και της πνευματικής τροφοδοσίας μας. «ὁ Κύριος ἔδωκεν, ὁ Κύριος ἀφείλετο· ὡς τῷ Κυρίῳ ἔδοξεν, οὕτω καὶ ἐγένετο· εἶη τὸ ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον εἰς τοὺς αἰῶνας» (Ψαλμ' 134). Ὅτι εἶχαμε ὡς τώρα ἦταν δῶρο τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ νέα κατάσταση εἶναι κάτω ἀπὸ τὸ βλέμμα Του. Ἄς ζήσουμε μὲ ὑπομονή, ὅπως ὁ Ἰὼβ στερημένος τις θυγατέρες του· μὲ ὑπακοή, ὅπως ὁ Νῶε κλεισμένος στὴν κιβωτό· μὲ συντριβή καὶ μετάνοια, ὅπως ὁ Ἰωνᾶς στὴν κοιλία τοῦ κήτους· μὲ ἀγωνιστικὸ φρόνημα, ὅπως οἱ ἔγκλειστοι ἅγιοί μας, ὅπως οἱ ὄσιοι ἐρημίτες μας. Γιὰ λίγες μόνον ἐβδομάδες, ὄχι γιὰ πολύ. Μὲ τις ὅποιες λιγότερες ἀνέσεις μας. Μὲ τὴν παρηγορία τῆς θεϊκῆς παρουσίας καὶ προστασίας. Δὲν εἶναι λίγα αὐτά.

Στερηθήκαμε τις ακολουθίες μας, δὲν μᾶς ἀπαγορεύθηκε ὅμως ἡ προσευχή. Ἴσως μάλιστα νὰ γίνεται μὲ περισσότερη θερμότητα τώρα, ἴσως νὰ βγαίνει μὲ πιὸ πολὺ πόνο καὶ λαχτάρα, ἀπὸ πιὸ βαθιά, ἴσως νὰ δίνουμε καὶ περισσότερο χρόνο, ἴσως νὰ εἶναι πιὸ ἀληθινὴ, πιὸ γνήσια, πιὸ αὐθεντικὴ. Ζοῦμε λίγο σὰν τοὺς ἐξόριστους Ἑβραίους στὴ Βαβυλώνα. Περίοδος αἰχμαλωσίας, ἡ ὁποία ὅμως ἀνέδειξε μεγάλες μορφές, τοὺς Τρεῖς Παῖδες καὶ τὸν Προφήτη Δανιήλ, ὅπως καὶ τὸν Ἱερεμία. Πρέπει νὰ ζήσουμε πνευματικὰ τὴ στέρηση. Δὲν εἶναι δική μας ἐπιλογή. Τὴν ἀνάγκη πρέπει νὰ τὴν κάνουμε φιλοτιμία. Καὶ ὁ Θεὸς θὰ εὐλογήσει, καὶ πολὺ μάλιστα. Ἀρκεῖ νὰ μὴ χάσουμε τὴν ἐλπίδα μας σὲ Αὐτόν. Ἐλπίδα ὄχι ὅτι θὰ γλιτώσουμε ἀπὸ τὴν ἀπειλή τοῦ κορωνοϊοῦ, ἀλλὰ ὅτι δὲν θὰ χάσουμε τὴν παρουσία τοῦ Κυρίου στὴ ζωὴ μας.

Ἀρκεῖ γιὰ ὅλα αὐτὰ νὰ μὴ διαγράψουμε ἀπὸ τὸν ὀρίζοντά μας τὴν προοπτικὴ μας, τὴν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ. Αὐτὸ κράτησε τοὺς Ἑβραίους ζωντανούς μέσα στὴν αἰχμαλωσία τους, ἡ ἀνάμνηση τῆς Ἱερουσαλήμ, ἡ χαρὰ τῆς προσδοκίας της, τὸ ὄραμα τῆς ἐπιστροφῆς· «ἐὰν ἐπιλάθωμαι σου, Ἱερουσαλήμ, ἐπιλησθεῖν ἢ δεξιὰ μου· κολληθεῖν ἢ γλῶσσά μου τῷ λάρυγγί μου, ἐὰν μὴ προανατάξωμαι τὴν Ἱερουσαλήμ ὡς ἐν ἀρχῇ τῆς εὐφροσύνης μου» (Ψαλμ. 137, 5,6). Δὲν εἶχαν τὸν ναό τους, στερήθηκαν τὴν κιβωτό τους. Αὐτὸ κρατᾷ κι ἐμᾶς στὴν περίοδο αὐτὴν τῶν πνευματικῶν στερήσεων. Μᾶς λείπει ὁ ναός μας, οἱ ακολουθίες, τὰ μυστήρια. Ὅμως ζοῦμε μὲ τὴν

προσδοκία τοῦ Ἀναστάντος. Τὸν περιμένουμε. Γι' αὐτὸ ζοῦμε. Γι' Αὐτὸν ζοῦμε.

Ἡ περίοδος αὐτὴ καὶ οἱ συνθήκες τῆς προσφέρονται καὶ γιὰ λίγο «ταμείον», γιὰ λίγη στροφὴ μέσα μας, γιὰ μυστικὴ προσευχή, γιὰ ἐσωτερικὴ ἐξομολόγηση. Ἄς ἐφαρμόσουμε τὰ λόγια τοῦ Προφήτη Ἡσαΐα: «*Βάδιζε, λαός μου, εἴσελθε εἰς τὰ ταμειῖά σου, ἀπόκλεισον τὴν θύραν σου, ἀποκρύβηθι μικρὸν ὅσον ὅσον, ἕως ἂν παρέλθῃ ἡ ὀργὴ Κυρίου*». (Ἠσ. κστ' 20), προχώρα ὁ λαός τοῦ Θεοῦ, μπές στὸ κελλὶ τῆς προσευχῆς σου, κλείσε τὴν πόρτα σου, κρύψου γιὰ λίγο, ἕως ὅτου περάσει ἡ δοκιμασία, ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ. Ἡ Μεγάλῃ Σαρακοστὴ οὕτως ἢ ἄλλως εἶναι περίοδος περιορισμένων λειτουργιῶν, περισυλλογῆς, μονώσεως καὶ ἐσωτερικῆς ζωῆς. Μήπως, ἀδελφοί μου, εἶναι ὥρα νὰ ἡσυχάσουμε λίγο μέσα μας; Ὅσοι καὶ ὅσο μποροῦμε. Θὰ ἔχουμε μεγάλη εὐλογία.

Ἡ προτροπὴ ποὺ ἀκούγεται ἀπὸ πολλοὺς «νὰ κάνουμε ἐκκλησία τὸ κάθε σπίτι» εἶναι τόσο ὠραία καὶ τόσο καλὰ ἐντεταγμένη μέσα στὸ πνεῦμα καὶ τὴ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἔτσι πρέπει νὰ εἶναι τὰ σπίτια μας, «*κατ' οἶκον ἐκκλησίαις*». Γιατί ὄχι; Τὸ νὰ κάνουμε βέβαια τὸ σπίτι μας ἐκκλησία καὶ τὸ νὰ διατηρήσουμε ζωντανὴ τὴν πίστη μας δὲν εἶναι καθόλου εὐκόλο. Εἶναι ὅμως ἀναγκαῖο. Καὶ ἂν δὲν τὸ ἔχουμε κάνει μέχρι σήμερα, εὐκαιρία νὰ τὸ προσπαθήσουμε τώρα. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ζοῦμε ὅλοι κάτω ἀπὸ ἐξαιρετικὰ δύσκολες συνθήκες. Καὶ βέβαια, ὅ,τι καὶ νὰ κάνουμε τὸ σπίτι μας δὲν μπορεῖ νὰ ἀντικαταστήσει τὴν ἐκκλησία. Ἡ δυσκολία ὅμως ἀναδεικνύει τὴ χάρη. Γι' αὐτὸ δὲν ἀπογοητευόμαστε. Κάνουμε ὅ,τι μποροῦμε καὶ περιμένουμε τὸν Κύριο.

Τὸ βιβλίον τῆς Ἀποκαλύψεως τελειώνει μὲ μία ὑπόσχεση τοῦ Κυρίου: «*Ναί, ἔρχομαι ταχύ*», ἔρχομαι γρήγορα. Καὶ μία ἀπάντηση: «*Ἀμήν. Ναί, ἔρχου, Κύριε Ἰησοῦ*». Ἔτσι τελειώνει καὶ ἡ Καινὴ Διαθήκη, μὲ αὐτὴν τὴν εὐχή. Ἔτσι προσεύχεται ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ μέσα στοὺς αἰῶνες. Αὐτὴ εἶναι καὶ ἡ δικὴ μας ἐσωτερικὴ εὐχὴ καὶ ἐλπίδα. Περιμένουμε τὸν Κύριο στὴ ζωὴ μας, Τὸν περιμένουμε στὸν κόσμον μας, Τὸν περιμένουμε στὴν καρδιά μας.

«*Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων· ἀμήν*» (Ἀποκ. κβ' 21).

Μετ' εὐχῶν καὶ πολλῆς τῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης,

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς Νικόλαος